

ISSN: 2146-1961

Kahraman, H. & Sunman, G. (2024). Süper Kadın Sendromu Yaşayan Sağlık Yöneticisi Kadınların Dijital Teknolojilere Yönelik Algısı, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(58), 1695-1720.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4575>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

SÜPER KADIN SENDROMU YAŞAYAN SAĞLIK YÖNETİCİSİ KADINLARIN DİJİTAL TEKNOLOJİLERE YÖNELİK ALGISI*

Hatice KAHRAMAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kapadokya Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye, haticekahraman_82@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-7104-4420

Gözde SUNMAN

Dr. Öğr. Üyesi, Kapadokya Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye, gozde.sunman@kapadokya.edu.tr
ORCID: 0000-0002-8154-6827

Gönderim tarihi: 11.06.2024

Kabul tarihi: 15.11.2024

Yayın tarihi: 01.12.2024

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı Türk toplumunda kadınlara yönelik kültürel idealler ve beklentiler neticesinde süper kadın idealini benimsemiş sağlık yöneticisi kadınların, idealden sendroma giden süreçleri, deneyimleri ve teknolojik gelişmelerin bu yöndeki etkisini belirlemeye çalışarak alan yazındaki bu boşluğu doldurmaktır. Bu bağlamda nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik tasarım benimsenmiştir. Bu çalışmada sağlık yöneticisi kadınların sosyal bir fenomen olan süper kadın sendromuna yönelik bakış açıları dijital teknolojiler bağlamında değerlendirilmiştir. Çalışma kadın sağlık yöneticilerinin söz konusu fenomeni nasıl anlamlandırdıkları; dijital teknolojilere yönelik algıları, dijital teknolojileri hangi alanda kullanmayı tercih ettikleri ve hayatlarında nasıl bir konuma yerleştirdikleri ve dijital teknolojiler çerçevesinde fenomene bakış açılarının tespit edilmesi konunun açıklanabilmesi bakımından önemlidir. Araştırmanın ilk aşamasında Kayseri ilinde bulunan 16 özel hastaneden 158 kadın yöneticiye "Süper Kadın Ölçeği" uygulanarak elde edilen skorlara göre süper kadın ideali yüksek düzeyde olanlar tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu doğrultuda ikinci aşamada süper kadın ideali taşıdığı tespit edilen 10 kişiye tekrar ulaşılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile dijital teknolojilere yönelik algılarını belirlemeye dair sorular yöneltilmiştir. Görüşmelerin tematik içerik analizleri için "MAXQDA 24 Nitel Araştırma Programı" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında kadınların süper kadın olmakla ilgili görüşleri sorgulanmış, katılımcıların verdikleri cevaplara göre süper kadın olmanın anlamı; "herkese ve her şeye yetişmeye çalışmak", "çoklu roller" ve "yapılan her işte iyi olmaya çalışmak" alt temalarıyla değerlendirilmiştir. Aynı zamanda katılımcı kadınların teknolojiye bakış açıları sorgulanmış verilen cevaplar doğrultusunda teknolojik gelişmelerin hayatı kolaylaştırmanın yanı sıra kusursuzluk ve mükemmellik algısına daha da yaklaştırdığı için kadınlar tarafından olumlu değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte kadınların teknolojiden; "mesleki süreçlerde kolaylık sağlama", "eğitim ve bilgi edinme", "ev işlerini kolaylaştırma", gibi konularda yararlandıkları tespit edilmiştir. Bu sayede çoklu rollere uyum sağlama ve başarıya ulaşma isteklerinin olumlu yönde etkilediği görülmüş, hissedilen toplumsal ve içsel baskıları kontrol altına alma fırsatı sunduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Süper kadın ideali, süper kadın sendromu, sağlık yöneticisi kadınlar, dijital teknolojiler.

Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Gözde SUNMAN, Kapadokya Üniversitesi, gozde.sunman@kapadokya.edu.tr

Etik Kurul Onayı: Kapadokya Üniversitesi Etik Komisyonu tarafınca 24.07.2023 tarih E-64577500-050.99-46187 sayılı kararı ile alınmıştır.

İnitihai/Etik: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir.

* Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Gözde SUNMAN danışmanlığında yürütülen Kapadokya Üniversitesi'nde 08.03.2024 tarihinde savunması yapılarak başarılı bulunan "Süper Kadın Sendromu Yaşayan Sağlık Yöneticisi Kadınların Dijital Teknolojilere Yönelik Algısı" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

PERCEPTION OF HEALTH MANAGER WOMEN EXPERIENCING SUPERWOMAN SYNDROME TOWARDS DIGITAL TECHNOLOGIES

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the processes that lead from the ideal to the syndrome and the impact of technological developments on the health management of women who have adopted the superwoman ideal due to cultural ideals and expectations in Turkish society. To achieve this, a phenomenological design, one of the qualitative research methods, was employed. In this study, the perspectives of female health managers on the social phenomenon of superwoman syndrome were evaluated in the context of digital technologies. In order to explain the subject, it is important to determine how female health managers make sense of the phenomenon in question; their perceptions of digital technologies, in which areas they prefer to use digital technologies and how they place them in their lives, and their perspectives on the phenomenon within the framework of digital technologies. During the initial stage of the research, the 'Superwoman Scale' was administered to 158 female managers from 16 private hospitals in Kayseri province to identify those with a high level of superwoman ideal. The research employed criterion sampling, which is one of the purposeful sampling methods. In the second stage, we reconnected with 10 individuals who identified with the superwoman ideal and conducted semi-structured interviews to gauge their perceptions of digital technologies. We used MAXQDA 24 Qualitative Research Program to analyze the interview data thematically. As part of the research, women's opinions on being a superwoman were questioned. According to the responses given, being a superwoman means trying to keep up with everything and everyone, juggling multiple roles, and striving to be good at everything one does. Additionally, the participants' views on technology were also examined, with technological advancements seen as a means of making life easier. It has been concluded that women perceive technology positively as it brings them closer to perfection and excellence. However, it has also been found that women benefit from technology in areas such as facilitating professional processes, education and knowledge acquisition, and easing household chores. It has been observed that this provides an opportunity to positively influence the desire to adapt to multiple roles and achieve success, as well as to control perceived societal and internal pressures.

Keywords: Superwoman ideal, superwoman syndrome, women health managers, digital technologies.

GİRİŞ

Kadınların iş hayatında giderek daha fazla yer almaları, toplumsal beklentilerin ve kültürel ideallerin kadınlar üzerinde yarattığı baskının boyutlarını da gün yüzüne çıkarmaktadır. Kadınlar genç yaşlarından itibaren mükemmel ulaşma arzusuyla, önce okul derslerinde, sonra çalışma hayatında, evliliğinde, anneliğinde yaptığı her işi kusursuz yapmak gayesiyle hareket edip kendilerini fazlaca yormuş ve yıpratmıştır. Tüm bunlara kusursuz bir beden ideali, mükemmel görünüş, aynı zamanda dişil bir duruş sergileme arzusu da eklendiğinde işler daha girift hale gelmiş ve beraberinde psikolojik sıkıntılar açığa çıkmıştır (Martino & Lauriano, 2013: 168). Özellikle yönetim pozisyonlarında bulunan kadınların hem iş yerindeki görevleri hem de toplumsal rollerini başarılı bir şekilde yerine getirme zorunluluğu hissetmeleri, kadınlarda “süper kadın” olarak adlandırılan bir idealin oluşmasına yol açmaktadır. Bu ideal, kadının hem mesleki hem de sosyal yaşamında tüm görevleri mükemmel şekilde yerine getirmesi gerektiğine dair bir baskı oluşturmaktadır. Ancak bu idealin kadınlar üzerindeki etkileri, fiziksel ve psikolojik tükenmişlikten toplumsal ve içsel çatışmalara kadar uzanan bir dizi sorun olarak kendini göstermektedir. Süper kadın ideali, kadınların iş ve özel yaşam dengesini kurmalarında çeşitli zorluklar yaratırken, aynı zamanda içsel bir başarıya ulaşma zorunluluğu olarak baskı yaratmakta, bu idealin gerçekleşmediği durumlarda ise stres ve tükenmişlik sendromuna yol açabilmektedir.

Süper kadın ifadesini ilk kez 1976 yılında Shirley Conran “Süper Woman” isimli kitapta kullanmıştır. Thornton, Leo ve Alberg (1991) yeme bozukluğu bulimia ve anoreksia nevroza gibi rahatsızlıkların, çoklu rolleri başarmaya çalışan ve süper kadın ideali taşıyan kadınlarda daha sık görüldüğü tespitinde bulunmuştur. Woods-Giscombe (2010) yaptıkları araştırmada süper kadın sendromu yaşayan Afro-Amerikan kadınların stres algıları ve kardiyometabolik (ön diyabet, diyabet ve kardiyovasküler rahatsızlıklar gibi) hastalıklarla ilişkisini belirlemeye çalışmıştır. Uğuz Arsu (2020) tarafından yapılan çalışmada çalışan kadınların süper kadın ideali ve çoklu rollerle başa çıkma deneyimleri nitel araştırma yöntemiyle incelenmiştir. Ünlü (2022) tarafından yapılan çalışmada ise turizm sektöründe çalışan kadınların karşılaştıkları kariyer engellerini cam tavan sendromu, kariyer platosu ve süper kadın ideali değişkenleri ile ele alınmıştır. Avrupa’da ve Amerika’da süper kadın olgusu farklı alanlarda çalışılmış olmakla birlikte ülkemizde işletme ve turizm alanında çalışılmış sınırlı sayıda araştırmaya rastlanılmış olup sağlık alanında süper kadın sendromu yaşayan kadın yöneticilerin dijital teknolojilere yönelik algı ve deneyimlerini ortaya koyan bir çalışmaya henüz rastlanamamıştır. Buradan hareketle bu araştırmanın temel amacı; sağlık sektöründe yönetici pozisyonunda çalışan ve süper kadın sendromu yaşayan kadınların dijital teknolojileri nasıl algıladığını ve dijital teknolojilere yönelik deneyimlerini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, araştırmada fenomenolojik bir yaklaşım benimsenmiş ve nitel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında, Kayseri’deki özel hastanelerde görev yapan kadın yöneticilerle gerçekleştirilen “Süper Kadın Ölçeği” uygulaması ile süper kadın idealine sahip bireyler belirlenmiştir. Ardından, amaçlı örnekleme yoluyla seçilen katılımcılarla yapılan görüşmeler, kadınların bu ideale yönelik algılarını ve teknolojinin rolleri üzerindeki etkisini derinlemesine incelemektedir. Çalışmanın bulgularının, kadınların toplumsal beklentiler karşısında yaşadıkları deneyimlere dair önemli bir perspektif sunarak, iş yaşamındaki

kadın yöneticilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm geliştirme konusunda literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Özellikle sağlık sektörü gibi yoğun iş yükünün ve stresin hâkim olduğu alanlarda kadın yöneticiler, bu idealleri sürdürmek konusunda daha büyük zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu bağlamda, teknolojinin iş ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri, kadınların süper kadın idealine uyum sağlama ve çoklu rolleri yönetme sürecinde destekleyici bir araç olarak öne çıkmaktadır. Ancak, teknolojik gelişmelerin kadınların yaşamlarını kolaylaştırmasının yanı sıra, başarı ve mükemmellik algısını artırarak kadınlar üzerindeki toplumsal baskıyı daha da yoğunlaştırdığı söylenebilir. Bu çalışma, Türk toplumunda kadınlara yönelik kültürel ideallerin sağlık sektöründe yönetici konumundaki kadınlar üzerindeki etkilerini, süper kadın idealinden sendroma geçiş sürecini ve teknolojinin bu süreçteki rolünü anlamaya yönelik olarak literatürdeki boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Avrupa'da ve Amerika'da "Süper Kadın" olgusu farklı alanlarda çalışılmış olmasına rağmen Türkçe alan yazında bakir bir konu olduğu görülmüştür. İşletme ve Turizm alanında çalışılmış az sayıda makale (Uğuz Arsu, 2020; Ünlü, 2022) mevcut olmasına rağmen yapılan alan yazın taramalarında sağlık alanında bir çalışmaya rastlanmamıştır. Geçmiş çalışmalar incelendiğinde ağırlıklı olarak süper kadın ideali yaşayanların problemlerinin kaynağına inilmiş ve yaşadıkları sıkıntılar ve başa çıkma biçimleri üzerinde durulmuştur (Shirley Conran, 1976; Steiner-Adair, 1986; Thornton vd. 1991; Woods-Giscombé, 2010; Steed, 2013; Uğuz Arsu, 2020 ve Ünlü, 2022). Fakat bu konunun dijital teknolojiler bağlamında ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda süper kadın sendromu yaşayan sağlık yöneticisi kadınların hayatını teknolojik gelişmeler ne oranda kolaylaştırıyor, onları süper kadın idealine ne kadar yaklaştırıyor ve sendromdan ne kadar uzaklaştırıyor soruları araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Sağlık sektörü gibi farklı meslek gruplarının bir arada çalıştığı ve yüksek uzmanlık isteyen bir sektörde çalışan, pek çok olumsuzluğu aşip yönetici konumuna yükselebilmüş kadınlar ile bu araştırmayı yapmak; onların süreci nasıl değerlendirdikleri, ne hissettikleri ve daha da önemlisi nasıl başa çıktıklarını anlamaya çalışmak bu araştırmanın en önemli ve aynı zamanda özgün olmasını sağlayan kısımlarıdır.

Süper Kadın Kavramı

Süper kadın kavramı 1975 yılında Shirley Conran tarafından "Superwoman" isimli kitapta ilk kez kullanılmıştır. Yazar kitabında "Çalışan bir anne nasıl olunur?", "Zaman ve paradan nasıl tasarruf edilir", "En iyisi en ucuz nasıl satın alınır?" gibi başlıkları ironik bir tavırla ele almış, kadınlara ait görülen evle ilgili işlere esprili aynı zamanda eleştirel bir açıdan yaklaşmış, ev işlerini kusursuz yapmayı amaçlamak yerine dışarı çıkıp hayata katılmanın yolları üzerine tavsiyelerde bulunmuştur (Conran, 1975). 1986 yılında Catherine Steiner-Adair Süper kadını; birine bağlı olmadan kendi imkanlarıyla başarıya ulaşmış, geleneksel değerlerden uzaklaşmadan, yeni olanı da içselleştirerek başarıya erişmiş, aynı zamanda katı bir güzellik algısını karşılayabilecek "kendi kendini yaratan" kadın olarak tasvir etmiştir. Bu kadın çoğunlukla uzun boylu, zayıf, bakımlı, yüksek düzeyde başarı elde etmiş, kariyer olarak belki bir öğretmen, doktor, avukat gibi belirgin bir statüye erişmiş, evli ve çocuklu; ama bir

erkeğe ihtiyaç duymadan her şeyi başarabilmiş, hepsinde mükemmeli sağlamış kadın olarak tespit etmiştir (Steiner-Adair 1986: 104-105).

Süper kadın iyi bir eş, mükemmel bir anne, ev kadını, çalışan kadın gibi bir dizi sosyal rolü üstlenirken aynı zamanda kusursuz bir dış görünümüne de sahip olmalıdır (Mensing vd., 2007: 564-565). Steed (2013: 18), süper kadının tarifini yaparken anne, ev hanımı, evlat gibi çoklu rolleri yerine getirirken; kusursuz, her bakımdan mükemmel, üstlendiği hiçbir rolde zorlanmayan, güçlü ve bağımsız olarak nitelemiştir. Bu kadınlar kendilerine yüklenen geleneksel rolleri hakkını vererek başarımları sayesinde, artan zamanlarında da eğitim, çalışma ve sosyal hayata karışma haklarını alabildikleri için zaten mükemmel yaptıkları işlerine mükemmel yapacakları yeni işler ekleyerek, her şeyi yapma her şeye sahip olma arzusuyla eril ve dişil pek çok rolü üstlenmişlerdir (Crago, vd., 1996: 803). Süper kadın ideali "*her şeyi yapabilen*" ve "*her şeye sahip*" olarak değerlendirilen kadınların benimsediği hayat görüşü olarak değerlendirilir. (Martino & Lauriano, 2013). Bu ideale sahip kadınlar kariyer ve evle ilgili sorumluluklarını bir denge içerisinde tutmayı başarabilmiş, hayal edilen imaja erişmek için gereken iç dinamikleri benimsemişlerdir (Codato vd., 2012: 148). Bununla birlikte süper kadın ideali bir kadının iyi bir anne, mükemmel bir eş ve kariyer rollerinde başarılı bir kişilik olmasının yanında, kusursuz bir fiziksel görünümüne sahip olmasını da içeren; imkansız yakın, baskıcı ve gerçekten uzak bir idealdir. Böyle olmasına rağmen pek çok kadın tarafından benimsenmiş ve başarılması için yüksek efor sarfedilen bir düşünce biçimidir (Woods-Giscombe 2010: 1). Süper kadın sendromu ise süper kadın idealini taşıyanların, üstlendikleri sorumlulukların altından kalkmaya çalışırken fiziki ve ruhsal yönden çöküntüler yaşaması, yorulması ve kimi zaman da hasta olmasını da kapsayan sürecin ifadesidir (Kanbur & Salihoğlu, 2015: 660). Çok rollü kadınlarda rollerin yerine getirilmesinde mükemmelliğe ulaşma arzusundan kaynaklanan baskılar sebebiyle ortaya çıkan bu sendrom (Hart & Kenny, 1997: 472; Woods-Giscombe, 2010: 1; Ely, 1994: 205-206) süper kadın idealinin sonucudur.

Teknoloji 4.0

18.Yüzyılda buharlı makinelerin icadı sonrası üretimin seyri değişmiş insan gücüne dayalı üretim, makinelerin sürece dahil olmasıyla hızlanmıştır. Bu gelişme ise "birinci sanayi devrimi" diğer bir deyişle "endüstri 1.0" olarak adlandırılmıştır. 20. yüzyılın başlarına gelindiğinde artık buhar gücü yerini elektriğe bırakmış, bu enerji türünün sisteme dahil olmasıyla fabrikalar seri üretime geçmiş ve "ikinci sanayi devrimi" "endüstri 2.0" dönemine geçilmiştir. Bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla dijitalleşme süreçleri hızlı bir ivme kazanmış, teknoloji 2.0 seviyesinde olan seviye "Endüstri 3.0" seviyesine yükselmiştir (Qin vd., 2016: 173-178). Endüstri 3.0'ın ilk aşamasında sanayi ve üretim süreçleri geçmişten gelen anlayışın pratikleşmesi ve işlevsel hale gelmesi üzerineyken zaman içinde sürecin hızla gelişmesi ve adaptasyonun kolaylığı sayesinde teknoloji 4.0 seviyesine hızlı bir geçiş olmuştur. Bu süreçte bilgisayarlar masa üstünden diz üstüne oradan da ceplere girecek kadar küçülmüş yediden yetmişe herkesin rahatlıkla kullanabileceği forma dönüşmüştür (Görçün, 2016).

Teknolojik devrim olarak nitelendirilebilecek Web 3.0 döneminde makinaların konuşabildiği, birbirleriyle entegre olabildiği, internetin dev bir veri tabanına dönüştüğü bir yapıya evrilmiştir (Doğan & Kesken, 2007: 44). Teknoloji 4.0, makineler arası iletişimin robot teknolojiler ile sağlandığı bir dönemdir. Bu dönem siber-fiziksel

sistemler, nesnelerin interneti ve hizmetlerin interneti teknolojilerinde çığır açmıştır. Teknoloji 4.0 yapay zekâ, bulut teknolojileri, büyük veri analizleri, ileri robotik, katmanlı imalat yapan dijital fabrikalar, nesnelerin interneti, akıllı telefonlar, gelişmiş sensör teknolojileri gibi teknolojilerin birlikte çalışabilmesini öngörebilen ve firmalarca paylaşılan global değer zinciri oluşturabilen dijital teknolojilerdeki yeniliklerin birleşiminden oluşmaktadır (Schrauf, 2016: 1-5). "Web 3.0" olarak adlandırılmış olan iki boyutlu süreç başlı başına radikal gelişmeleri kapsıyorken teknoloji 4.0 ile bugün artık üç boyutlu sanal ortamlar konuşulur hale gelmiştir. "Metaverse" olarak adlandırılan bu alem sadece bir arttırılmış sanal gerçeklik platformu değil, kişilerin kendi oluşturdukları dijital ikizleri (avatarlar) sayesinde var oldukları; eğitimden sağlığa, kültürel faaliyetlerden politikaya, oyundan eğlenceye pek çok alanda varlık gösterebileceği öngörülen bir evrendir. Fiziki evren ile oluşturulmuş sanal evrenin paralel işlemesi ve kullanıcılar arası eş zamanlı etkileşimin gerçekleşmesiyle bu platformlar daha etkin kullanılabilir hale gelecektir (Park & Kim, 2022: 4411).

Dijital Teknolojilerin Sağlık Alanında Kullanımı

Bilgisayarlaşma sürecinin hızlı bir şekilde ilerlemesiyle hastanelerde hasta kabul ve takip süreçleri, faturalandırma ve muhasebe gibi süreçlerde bilgisayarlar kullanılmıştır. İlerleyen süreçte ise klinik karar destek sistemleri, laboratuvar bilgi işlemleri, radyoloji bilgi sistemleri gibi pek çok uygulamada, entegre hastane bilgi yönetim sistemleri oluşturulmuştur (Ak, 2013: 23-25). Günümüzde hemen her alanda bilişim alt yapılarından yararlanılıyor olması sebebiyle insan makine arası iş bölümü gerçekleşmiş; insan iş gücü, fiziksel özelliklerinin yanında süreçlerin çalıştırılması, takip edilmesi ve kontrol edilmesi noktasında aktif hale gelmiştir. Dolayısıyla bu süreçlerde çalışacak kişilerin dikkat, algılama hızı, pratik zekâ gibi bilişsel özelliklerinin yanında aynı zamanda psikolojik yetilerine de dikkat edilir olmuştur (Güreşçi vd., 2004). Sağlık sektörünün hem hizmet alan hem de hizmeti sunan açısından yoğun stres ve psikolojik baskı altında çalışılan bir alan olduğu düşünüldüğünde iş yükünü hafifletecek her gelişme tüm paydaşlar için konfor sağlamaktadır. Sağlık sektörü gibi çok paydaşlı bir sektörde hizmeti sunan hekim, hemşire ve eczacılar, hizmeti alan hastalar ve hizmet sunumunda kullanılan araçların ortak gayesi güvenilir ve hızlı bir hizmet olanağının sağlanmasıdır. Bu entegre olma sürecinde tüm paydaşlar senkronize hareket ederek sistemin başarıya ulaşmasını sağlamıştır. Bugün ise sadece entegre hastaneler değil dijital hastane kavramı konuşulmaktadır (Ellingson, 2002: 21).

YÖNTEM

Bu araştırmada sağlık yöneticisi kadınların sosyal bir fenomen olan süper kadın sendromuna yönelik bakış açıları dijital teknolojiler bağlamında değerlendirilmiştir. Çalışma kadın sağlık yöneticilerinin söz konusu fenomeni nasıl anlamlandırdıkları; dijital teknolojilere yönelik algıları, dijital teknolojileri hangi alanda kullanmayı tercih ettikleri ve hayatlarında nasıl bir konuma yerleştirdikleri ve dijital teknolojiler çerçevesinde fenomene bakış açılarının tespit edilmesi konunun açıklanabilmesi bakımından önemlidir. Bu kapsamda nitel araştırma yöntemlerinin veri oluşturma ve analiz teknikleri kullanılarak tümevarımsal bir çıkarımda bulunulması amaçlanmıştır. Kapadokya Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 24.07.2023 tarihli ve E-64577500-050.99-46187 sayılı etik kurul izni bulunmaktadır. Çalışmanın hedeflerine ulaşabilmesi ve araştırmanın

sonuçlanabilmesi için, araştırmanın modeli de esas alınarak, bazı araştırma soruları geliştirilmiştir. Araştırmanın kapsamında test edilecek sorular aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

1. Sağlık işletmelerinde çalışan kadın yöneticilerin süper kadın sendromuna yönelik bakış açıları nasıl?
2. Sağlık işletmelerinde çalışan kadın yöneticilerden süper kadın sendromu yaşayanlar dijital teknolojilerden nasıl faydalanıyor?
3. Dijital teknolojiler sağlık işletmelerinde çalışan kadın yöneticilerin hayatını nasıl kolaylaştırıyor?
4. Dijital teknolojiler kapsamında sağlık işletmelerinde çalışan kadın yöneticiler süper kadın sendromunu nasıl değerlendiriyor?

Araştırmanın Modeli

Sağlık yöneticisi kadınların süper kadın sendromuna ilişkin bakış açılarının değerlendirildiği, dijital teknolojilerin süreçlere yapmış olduğu katkıların kadınların algısını nasıl şekillendirdiği gibi süreçlerin betimlenmesin amaçlandığı bu çalışmada model olarak nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik tasarım yöntemi benimsenmiştir.

Evren Örneklem

Kayseri ilinde bulunan 16 özel hastanede çeşitli pozisyonlarda yönetici olarak çalışan kadınlara ulaşılarak 165 sağlık yöneticisinden veri toplanmıştır. Eksik ve hatalı işaretlenmiş olanlar ayırdıktan sonra 158 anket formu değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisi benimsenmiştir. Bu kapsamda süper kadın ölçeğinin bulunduğu anketi dolduracak kişiler için özel hastanede çalışması, sağlık yöneticisi olması ve en önemlisi kadın olması kriter olarak belirlenmiştir. Toplanan anketlerin sonuçlarına göre süper kadın idealine bağlılığı yüksek olan katılımcılardan, çalışmanın ikinci aşaması için gönüllü olabileceğini belirtenler tespit edilerek ikinci aşamaya geçilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasının tasarlanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile hazırlanmış açık uçlu sorularla 10 katılımcı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışma için gerekli evraklar ve izin belgeleri oluşturularak anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. İlk aşamada ölçüm aracı olarak Süper Kadın Ölçeği (SKÖ) kullanılmıştır. "Süper Kadın Ölçeği (SKÖ)" Murnen vd. (1994) tarafından geliştirilmiş; Kanbur ve Salihoğlu (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmış geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiştir. Ölçeğe göre süper kadın idealine bağlılığı yüksek olan katılımcılardan, çalışmanın ikinci aşaması için gönüllü olabileceğini belirtenler tespit edilerek ikinci aşamaya geçilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasının tasarlanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile hazırlanmış açık uçlu sorularla veri elde edilmiştir.

Verilen Analizi

Araştırmanın ilk aşamasında katılımcıların belirlenmesi maksadıyla anket uygulaması yapıldığı için verilerin analizi iki aşamada değerlendirilmiştir. Ankette yer alan demografik bilgiler ve Süper Kadın Ölçeği' nin güvenilirlik analizi ve tanımlayıcı istatistiksel analizleri "IBM SPSS STATİSTİCS 25" programı kullanılarak yapılmıştır. Görüşmeler ise tematik analiz yöntemi kullanılarak, elde edilen veriler ana temalar ve alt temalar şeklinde değerlendirilmiştir. Oluşturulan kodlar MAXQDA 24 nitel analiz programında yer alan "Görsel Araçlar" aracılığıyla haritalandırılmış ve haritaların raporlamaları yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1' de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo- Demografik Özellikleri

Özellikler	Değişkenler	Sayı	Yüzde
Medeni Durum	Bekar	72	45.5
	Evli	86	54.5
	Toplam	158	100
Çocuk Sayısı	0	62	39.3
	1	28	17.7
	2	58	36.7
	3	9	5.7
	4	1	,6
	Toplam	158	100
Meslek	Doktor	15	9.5
	Diş hekimi	2	1.3
	Eczacı	28	17.7
	Hemşire	43	27.2
	Mühendis	13	8.2
	Tekniker	12	7.6
	Tıbbi Sekreter	5	3.1
	Yönetici	32	20.5
	Diğer	8	4.9
	Toplam	158	100
Meslekte Kaçınıcı Yıl	(1-10)	89	56.4
	(11-20)	50	31.6
	(21-30)	18	11.4
	31 ve üstü	1	0.6
	Toplam	158	100
Çalıştığı sektör	Özel	158	100
	Kamu	0	0
	Toplam	158	100
Ailenin Geliri	8000 ve altı	3	1.9
	8001-15000	14	8.9
	15001-20000	20	12.7
	20001-30000	38	24
	30001 ve üstü	83	52.5
Toplam	158	100	
Çalışma Saatleri	Normal Süre (8-5)	93	58.9

	Normal Süre +Mesai	40	25.3
	Normal Süre+Nöbet	25	15.8
	Toplam	158	100
Yaş	(20-30)	58	36
	(31-40)	59	36.2
	(41-50)	31	19.6
	51 ve üstü	10	8.2
	Toplam	158	100

Tabloya göre anketi yanıtlayan katılımcıların % 45.5'ü bekar, %54.5'i evlidir. Katılımcıların %9.5'i doktor, %1.3'ü dış hekimi, 17.7'si eczacı, %27.2'si hemşire, %8.2'si mühendis, %7.6'sı tekniker, %3.1'itibbisekreter, %20.5'i yönetici, %4.9'u avukat, psikolog, diyetisyen, vb. diğer kategorisinde değerlendirilmiştir. Katılımcıların %56.4'ü meslekte 1-10. yılında, %31.6'sı 11-20. yılında, %11.4'ü meslekte 21-30 yılında, %0.6'sı meslekte 30 yıl üstü çalışmıştır. Katılımcıların tamamı özel sektör çalışandır. % 1.9'u ailesinin gelirini 8000 ve altı, % 8.9'u 8001-15000, % 12.7'si 15001-20000, % 24'ü 20001-30000, % 52.5'i 30000 üzeri olarak seçmiştir. Katılımcıların % 58.9'u normal süre (8-5), % 25.3'ü normal süre +mesai, % 15.8'i normal süre+ nöbet şeklinde çalıştığını ifade etmiştir. Katılımcıların % 36'sı 20-30, % 36.2'si 31-40, % 19.6'sı 41-50, % 8.2'si 50 üstü yaş aralığındadır.

"Süper Kadın Ölçeği (SKÖ)" Murnen vd. (1994) tarafından geliştirilmiş; Kanbur ve Salihoğlu (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiştir. Süper kadın ölçeği, 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen 5'li likert tipi ve 27 maddelik ölçektir. Katılımcılara uygulanmış olan Süper Kadın Ölçeği'nin güvenilirlik analiz sonuçları aşağıdaki gibidir.

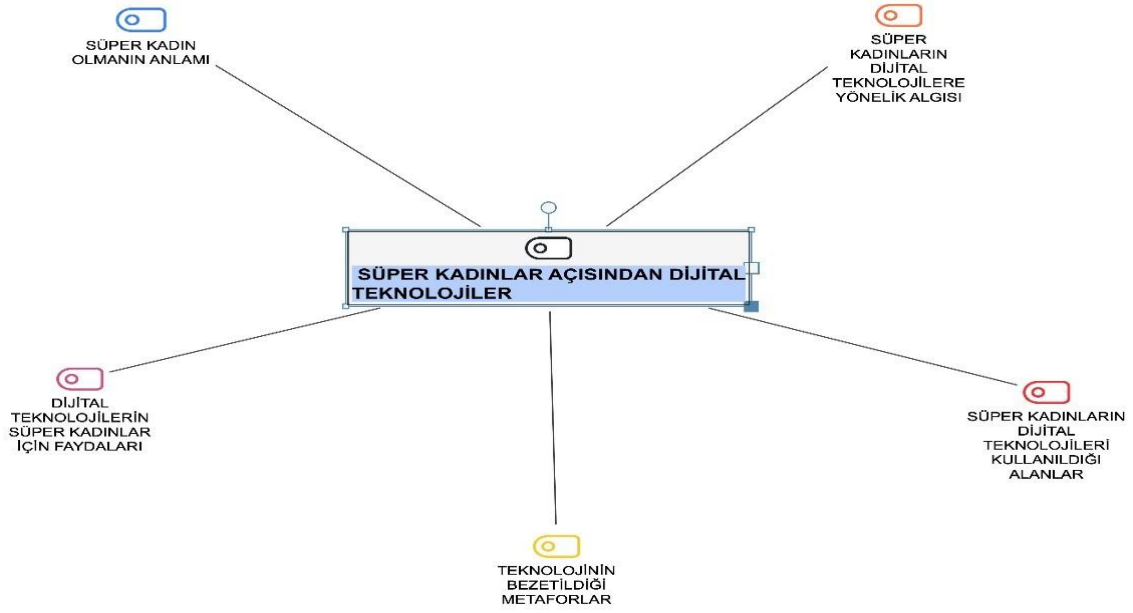
Tablo 2. Ölçeğin Güvenirlik Analizi

Ölçek Adı	Cronbach's Alpha	İfade Sayısı
Süper Kadın Ölçeği	,841	27

Ölçekte 27 adet ifade vardır. Süper Kadın algısıyla ilgili ifadelerin Cronbach's Alpha değeri 0,841'dir. Bu değer 1'e yakın olması açısından değerlendirildiğinde testin geçerliğinin yüksek olduğunu ifade eder (Yang ve Green, 2009). Toplanan anketlerin sonuçlarına göre süper kadın ideale bağlılığı yüksek olan katılımcılardan, çalışmanın ikinci aşaması için gönüllü olabileceğini belirtenler tespit edilerek ikinci aşamaya geçilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasının tasarlanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile hazırlanmış açık uçlu sorular katılımcılara yöneltilmiştir.

Süper Kadınlar Açısından Dijital Teknolojiler

Araştırmada elde edilen veriler tümevarım içerik analiz yöntemiyle değerlendirilmiş, bu kapsamda "Süper kadınlar açısından dijital teknolojiler", "Süper kadın olmanın anlamı", "Süper kadınların dijital teknolojilere yönelik algısı", "Süper kadınların dijital teknolojileri kullandıkları alanlar", "Dijital teknolojilerin süper kadınlar için faydaları" ve "Dijital teknolojilere ilişkin metaforlar" şeklinde beş ana tema altında değerlendirilmiştir. Süper kadınlar açısından dijital teknolojiler ana dallarıyla Şekil 1' de sunulmuştur.

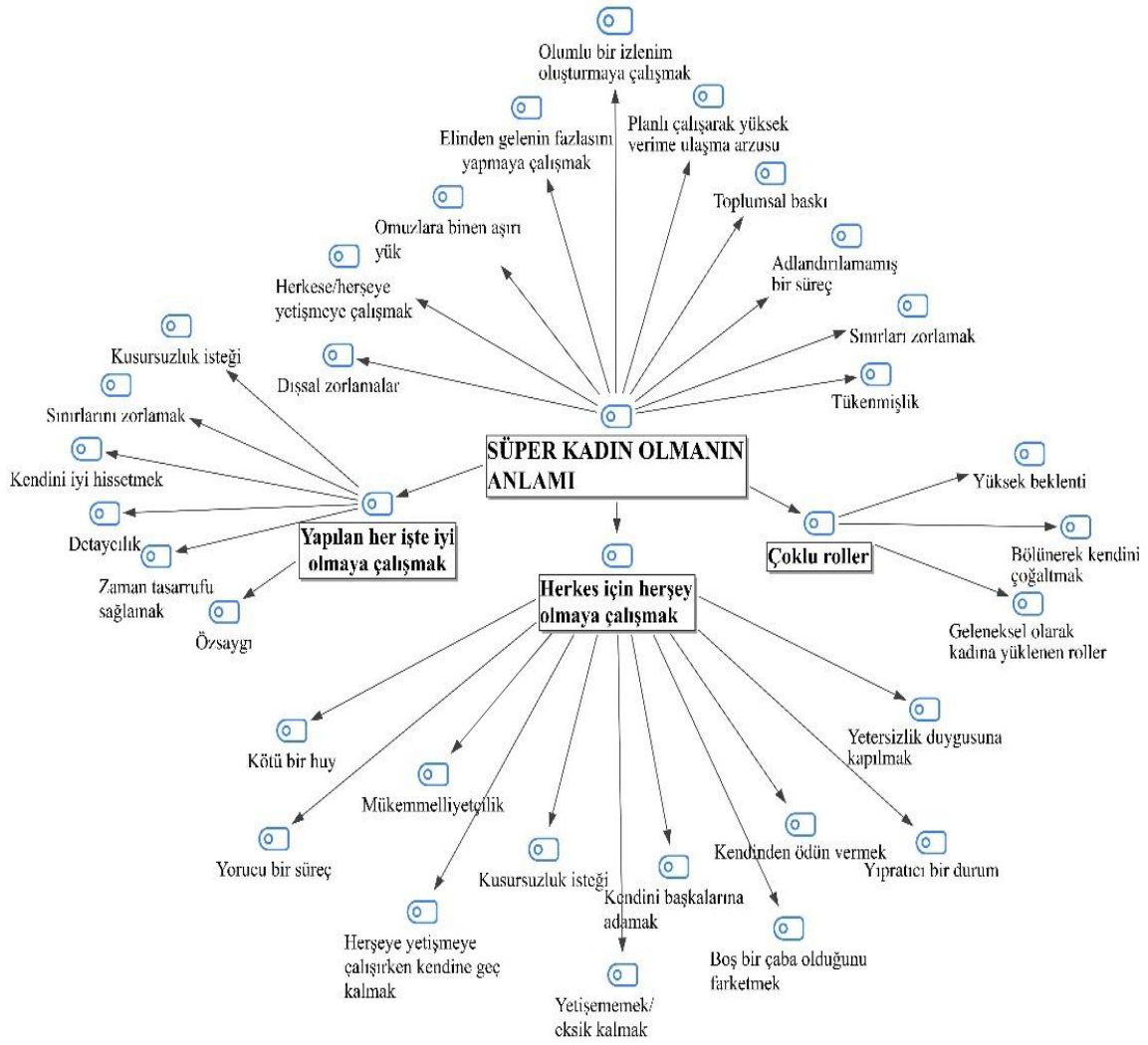

Şekil 1. İçerik analizi ana temaları (MAXQDA-codes-subcodes)

Şekil 1 incelendiğinde süper kadınların dijital teknolojilere dair algısı, süper kadın olmanın anlamı, dijital teknolojilerin kullanım alanları, f dijital teknolojilerin faydaları ve metaforlar gibi unsurların ön plana çıktığı görülmektedir.

Süper Kadın Olmanın Anlamı

Süper kadın olmanın anlamı teması "Yapılan her işte iyi olmak", "Herkes için her şey olmak" ve "Çoklu roller" olmak üzere üç ana tema değerlendirilmiş ve alt temalara ayrılmıştır. Araştırmada katılımcılarca süper kadın olmanın anlamı; "Dışsal zorlamalar", "Herkes ve her şeye yetismeye çalışmak", "Omuzlara binen aşırı yük", "Elinden gelenin fazlasını yapmaya çalışmak", "Olumlu bir izlenim oluşturmaya çalışmak", "Planlı çalışarak yüksek verime ulaşma arzusu", "Toplumsal baskı", "Adlandırılmamış bir süreç", "Sınırları zorlamak" ve "Tükenmişlik" olarak değerlendirilmiştir

Şekil 2. Süper Kadın Olmanın Anlamı (MAXQDA-codes-subcodes)

Şekil 2 incelendiğinde süper kadın olmanın anlamı, "çoklu roller" ve "herkese yetişme çabası" bağlamında dışsal zorlamalar, toplumsal baskı, tükenmişlik ve yüksek verim arzusu gibi unsurlarla tanımlandığı görülmektedir.

Herkes İçin Her Şey Olmaya Çalışmak

"Herkes için her şey olmak" başlığı katılımcılar tarafından "Mükemmeliyetçilik" "Kendini başkalarına adanmak" "Kendinden ödün vermek", "Yetersizlik duygusuna kapılmak", "Herkes ve her şeye yetişmeye çalışırken kendine geç kalmak", "Yıpratıcı bir durum", "Kötü bir huy", "Yorucu bir süreç" "Yetişememek, eksik kalmak", "Boş bir çaba olduğunu fark etmek" alt kodlarda değerlendirilmiştir.

Herkes için her konuda iyi olmak için çaba göstermeyi seviyorum. Olmadığında ders alıp daha iyisini yapmaya çalışıyorum (A 28-Ameliyathane sorumlusu).

Herkes için her şey olmak sürekli olarak kendinden ödün vermek, başkalarına koşarken kendine yetişememek yetersizlik duygusuna kapılmak demektir (F 33- Sorumlu hemşire).

Katılımcılar kendilerinde var olan mükemmelere ulaşma arzusunu “Mükemmeliyetçilik” belli bir farkındalık düzeyine eriştikten sonra törpülemeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Tam olarak yıllardır böyle olmaya çalışıyorum. Mükemmeliyetçi bir insanım daha doğrusu insandım; artık değilim kendimi törpüledim. Çünkü herkese ve her şeye yetişmek imkânsız ve çok yıpratıcı. En önemlisi her şeye yetişmeye çalışırken kendine geç kalıyormuş insan bunu anladım (T 38- Satın alma sorumlusu).

Uğuz Arsu (2020) tarafından yapılan çalışmada, mükemmeliyetçilik ve hepsinde iyi olmakla ilgili kadınların görüşlerini üç grupta sınıflamıştır. Birinci grup: daha önce mükemmel olmaya çalıştığı halde başaramadığı için, mükemmellik ve her şeyde iyi olmanın imkansız olduğunu söyleyenler; ikinci grup hepsinde iyi olmanın mümkün olduğunu zaten kendilerinin de böyle olduğunu düşünenler; üçüncü grup fazlasıyla mükemmeliyetçi olduğunu ve bu isteğin kendisini olumsuz etkilediğini kabul edenler şeklinde sınıflamıştır. Bu araştırma kapsamında görüşülen ve belli bir farkındalık düzeyine eriştikten sonra mükemmeliyetçi yanını törpülemeyi tercih ettiğini belirten kadınlar Uğuz Arsu'nun birinci grup olarak nitelediği sınıfta yer alan kadın tanımıyla benzeşmektedir.

Çoklu Roller

Bir diğer alt tema olan “Çoklu roller” katılımcıların süper kadın olmakla ilişkilendirdikleri bir konudur. “Geleneksel olarak kadına yüklenen roller”, “Yüksek beklenti” ve “Bölünerek kendini çoğaltma” isteği alt temalar olarak değerlendirilmiştir.

Kadın olmanın getirdiği sorumlulukların yanında çalışan anne, eş ve arkadaş olmak çok daha zor olduğunu düşünüyorum. Hem kendinin hem de etrafındakilerin birçok konuda yüksek beklentisi olduğunu düşünüyorum (Ö 29- Hemşire- Yönetici).

Zamanın akışında birçoğumuz kendimizi her şeye yetişmeye çalışırken buluyoruz. İçinde bulunduğumuz koşullar da bizi çoğu zaman buna zorluyor. Günümü planlarken neye ne kadar zaman ayırmam gerektiğini düşünüyorum. Planlı hareket etmek işimi kolaylaştırıyor. Bu sayede pek çok yere yetişip pek çok işi halledebiliyorum (B 33- Doktor/ Başhekim).

Bu çalışmada görüşülen kadınların; dışsal zorlamalar, toplumsal baskı ve omuzlara yüklenen aşırı yük gibi çevrelerince onlara atfedilen rollerin ağırlığını taşıyorken öte yandan herkese ve her şeye yetişmeye çalışmak, elinden gelinen fazlasını yapmaya çalışmak, olumlu bir izlenim oluşturmaya çalışmak gibi içsel ödevlendirmelerle de bu sorumluluğu fazlasıyla sahiplenmiş oldukları görülmüştür. Kendilerine yüklenen toplumsal temayüllerin farkında olan kadınlar her ne kadar bunu eleştirse de aynı zamanda çaresiz bir kabullenişle sahiplenmişlerdir.

Benzer bir araştırma olan, Mc Bride (1997, s.19)'ın araştırmasına göre, günümüz koşullarında pek çok kadın geleneksel inançlardan vazgeçmeden gerek toplumun ona dayattığı, gerekse kendini sahiplendiği pek çok sorumluluğu taşımaya devam etmektedir. Pek çok kadın beklentilerini karşılamak ve onların mutluluğunu temin etme yükümlülüğü ile sahiplendiği sayısız rolle başa çıkmaya çalışmaktadır.

Süper kadın' toplum tarafından kadına yükleniyor ve bununla birlikte kadının omuzlarında zaten fazla olan yük daha da artıyor. Kendimizi sürekli şunu da yapmalıyım, buna da yetmeliyim...gibi döngüler içinde buluyoruz (F 33- Sorumlu hemşire).

Hazır bulduğu ve ister istemez sırtlandığı görevleri genel bir kabullenişle üzerine giyinen kadınlar, bir de bu görevleri en harika şekilde yapma, kusursuz olma, en iyisini sergileme gibi misyonlara sıkı sıkıya tutunmuşlar, sonuçlar istediği gibi olmadığında yıpranma derecesinde üzüldüklerini beyan etmişlerdir. Aynı şekilde Moss (2014, s.72-78)'da hayal kırıklığı, öfke, kırgınlık, suçluluk duygusu, değersiz hissetme gibi duyguların, süper kadın idealine sahip olan ve çoklu rollerde mükemmel olmayı arzulayan kadınlarda ortaya çıkan duygular olduğunu ve sürecin sonunda bu olumsuz duyguların kadınları süper kadın sendromuna taşıdığını belirtmiştir.

Evet herkes için her neysem onun en iyisi olmaya çalışırım diğer tür lüsünün ihtimali beni çok üzer, bunun beni yıprattığını ve yanlış olduğunu düşünüyorum (M 29- Eczacı/ Mesul müdür).

Yapılan Her İşte İyi Olmaya Çalışmak

"Yapılan her işte iyi olmak" ana teması "Kusursuzluk isteği", "Sınırlarını zorlamak", "Detaycılık", "Zaman tasarrufu sağlamak", "Öz saygı" ve "Kendini iyi hissetmek" alt temalarıyla değerlendirilmiştir.

Katılımcılar yaptıkları işi kusursuz yapmak ve detaylarla daha fazla ilgilenmekle, en iyisi olma tatminine yaklaştıklarını belirtmişlerdir. Hata düzeyini asgariye indirerek, yaptıkları iş her ne ise en iyi şekilde yapmayı hedeflediklerini ve sonuçların da bekledikleri gibi olmasıyla iç huzurlarının arttığını, mükemmelle ulaşmak gerçekçi olmasa bile en iyisini yapmaya gayret etmenin önemli olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte kendilerini aşan bir durum söz konusu olduğunda destek istemekten çekinmedikleri de görülmüştür. Benzer şekilde Polasky ve Holahan (1998, s.390-391) stresle başa çıkma ve çoklu rolleri başarma konusunda sosyal desteğin çok önemli olduğunu vurgulamış; Uğuz Arsu (2020, s. 403-404)' da çalışmasında kadınların gerekli durumlarda yardım talep ettiklerini ve yardım alabilenlerin kendini şanslı saydığını tespit etmiştir.

İşimi her zaman doğru ve düzgün yapmak isterim hatasız olması benim ve işyerim açısından kusursuz olmayı gösterir bu hayatımın diğer alanlarında da geçerlidir ve bu beni en iyisi hissettir (Ö 29- Hemşire- Yönetici).

Yaptığım işle ilgili en iyisi olabilme isteğim var sınırlarımı zorlamak isterim ancak beni aşan bir durumsa yardım isterim, her alanda iyi olmak çok gerçekçi değil ancak herkesin kusursuz yaptığı bir şeyler muhakkak vardır (F 33- Sorumlu hemşire).

Öte yandan araştırmaya katılan katılımcılara göre “Yapılan her işte iyi olmak” düşüncesi yüksek “Özsaygı”, planlı programlı çalışmanın bir sonucu olarak “Zaman tasarrufu” sağlaması ve amacına ulaşmış olmanın getirdiği “Kendini iyi hissetme” hali bu sürecin olumlu çıktılarından olduğu görülmüştür. Katılımcılar sürecin sonunda yorulmuş olsalar dahi istedikleri mükemmellikte iş çıkardıkları için yorgunluklarını unuttuklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda ortaya koydukları işin kusursuzluğunun kendilerini temsil etmesi bakımından önemli olduğunu, bu sebeple iyi sonuçlar ortaya koymanın aynı zamanda öz saygı ile alakalı olduğunu da bildirmişlerdir. Benzer şekilde Sieber (1974 s.568-596) çalışmasında “Ego tatmini” olgusunu çoklu rollerin olumlu sonuçlarından olarak değerlendirmiştir.

Yaptığım her işi özenli ve düzenli yapmak istiyorum ama bu yorucu bir iş. Yaparken zorlansam da sonucun istediğim gibi olması yorgunluğumu unutturuyor (A 28- Ameliyathane sorumlusu).

Sağlık her sektörden çok ayrı kesinlikle. Bu bir sendrom değil sağlık işinde iseniz süper olmak zorundasınız. Özel hayat gibi asla değil hata kaldırmaz (F 32-Sorumlu hemşire).

Benzer şekilde Jacques (2008) çalışmasında: süper kadınların seçim yapabilmek, dengede tutma, hepsini yönetme, yaşam kalitesini artırma becerileri sayesinde “Uygun zaman yönetimi” sağladıklarını dolayısıyla her şeye yetişme ve hepsinde iyi olma arzularına yaklaştıklarını belirtmiştir.

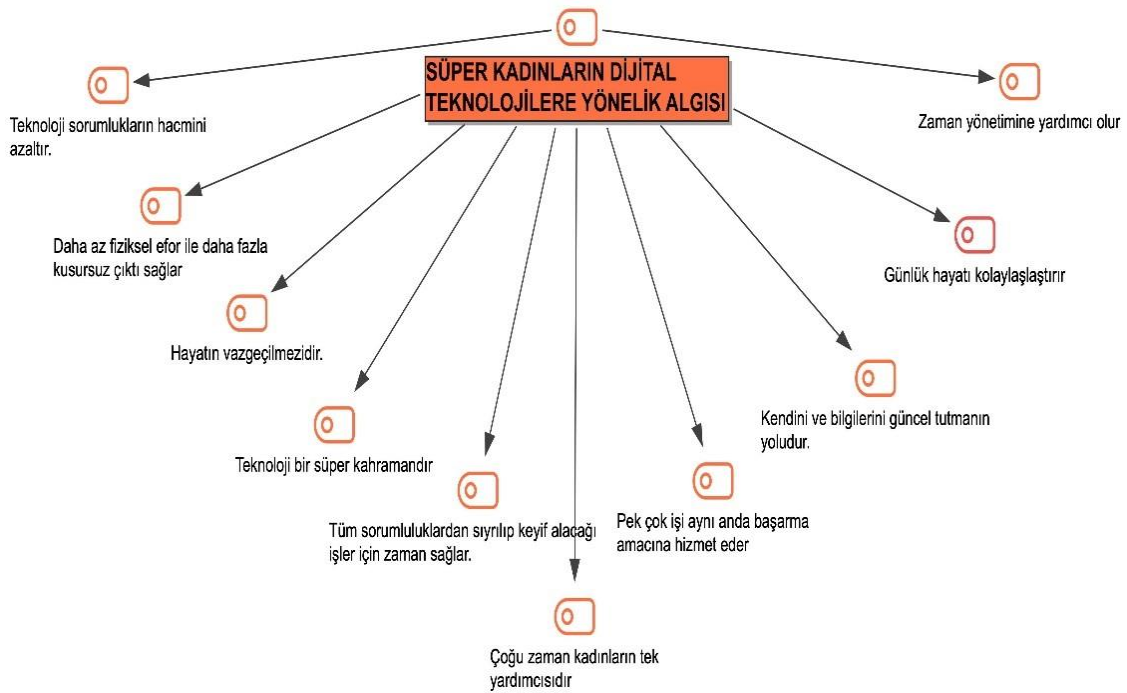

Şekil 3. Süper Kadın Olmanın Anlamı-Kelime Bulutu (MAXQDA-codecloud)

Şekilden anlaşılacağı üzere araştırmaya katılanlar süper kadın olmayı dışsal süreçler, yüksek beklenti, her zaman daha fazlası olmayı gerekli kılan çoklu rol yüklemeleri gibi genel olarak kadınları iş yükünü artıran ve dolayısıyla kadınların stres algılarını, tükenmişliklerini ve yorgunluklarını artıran olumsuz bir süreç olarak nitelenmiştir.

Süper Kadınların Dijital Teknolojilere Yönelik Algısı

“Süper Kadınların Dijital Teknolojilere Yönelik Algısı” ana teması: “Teknoloji sorumlulukların hacmini azaltır”, “Daha az fiziksel efor ile daha fazla kusursuz çıktı sağlar”, “Hayatın vazgeçilmezidir”, “Günlük hayatı kolaylaştırır”, “Pek çok işi aynı anda başarma amacına hizmet eder”, “Teknoloji bir süper kahramandır”, “Tüm sorumluluklardan sıyrılıp keyif alacağı işler için zaman sağlar”, “Çoğu zaman kadınların tek yardımcısıdır”, “Kendini ve bilgilerini güncel tutmanın yoludur”, “Zaman yönetimine yardımcı olur” alt başlıklarıyla incelenmiştir. Süper kadınların dijital teknoloji algısı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Alt temalara ait görsel şekil 4’ te detaylı olarak gösterilmiştir.

Şekil 4. Süper Kadınların Dijital teknolojilere Yönelik Algısı (MAXQDA-codes-subcodes)

Katılımcılar dijital teknolojilerin fiziksel efor gerektirecek işleri kolaylaştırdığını, yoğunluk ve yorgunluklarını azalttığını, sistemli ve planlı çalışmaya imkân sağladığını genel manada verimliliği artırdığını dolayısıyla kendilerine ayıracak zamanları kaldığını dolayısıyla özgürleştiklerini belirtmişlerdir. Aynı şekilde İngiliz kuramcı Sadie Plant’ e göre de “Makineler akıllandıkça, kadınlar özgürleşmektedir” (Chatterjee, 2002, s. 201).

Kafam daha az yoğun oluyor evle değil de temiz evde çocuğumla ilgilenmek daha keyifli oluyor (A 28- Ameliyathane Sorumlusu).

Zaman tasarrufu, pratiklik, daha az fiziki yorgunluk ve daha fazla verimlilik, teknoloji sayesinde daha hızlı ilerliyor her şey (T 38- Satın alma sorumlusu).

İnsan yapısından kaynaklanan kusurları eksiklikleri ya da karışıklıkları azaltarak daha objektif ve düzenli bir çalışma sağlıyor. Daha sistemli ilerlememizi kolaylaştırıyor (B 33-Doktor- Başhekim).

Görüşülen kadınlar dijital teknolojileri hayatın vazgeçilmezi olarak gördüklerini, zaman ve mekândan kısıtlarını ortadan kaldıran, çoğu zaman kendilerinin tek yardımcıları olduğunu ve hatta hayatlarına süper kahraman dokunuşu sağladığını ve hatta el, kol gibi ayrılmaz bir parça olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Her şeye yetişmek mümkün değil tabi ki bir şeyler çalışan kadın da hep eksik kalıyor o yüzden teknolojik şeyler kullanarak o zamanı kısa süreye çevirmek çok güzel bir duygu (Ö 29- Hemşire Yönetici).

Teknoloji elim kolum kadar gereklidir (T 40-İKY Müdür).

Kadınların dijital teknolojileri çoğunlukla hayatlarının merkezinde konumlandıkları, kendilerinden beklenen gerek fiziksel gerekse zihinsel pek çok görevi makinelere devrederek ya da başka bir deyişle makinelerle iş birliği yaparak stres oranlarını aşağı çektikleri gözlemlenmiştir. Plant “Zeros ve Ones” adlı kitabında kadınların kendilerini hizaya getirmeye çalışan ataerkil düzene, bilgisayar teknolojileriyle başkaldırması olarak ifade ettiği siberfeminizm kavramını öne sürmüştür. Siber feministlere göre dijital teknolojiler kas gücü yerine beyni, hiyerarşi yerine dijital ağları ön plana çıkaran; ataerkil yapıdan uzak, yenilikçi bir bakışla kadınlarla makineler arasında yeni bir iş birliğini ortaya koyan yapının müjdecisidir (Wajcman, 2006, s.12). Bu iş birliği sayesinde cinsiyetle özdeşleşen ayrımlar ortadan kalkacak kadınlar için daha demokratik bir ortam söz konusu olacaktır (Ertung, 2011).

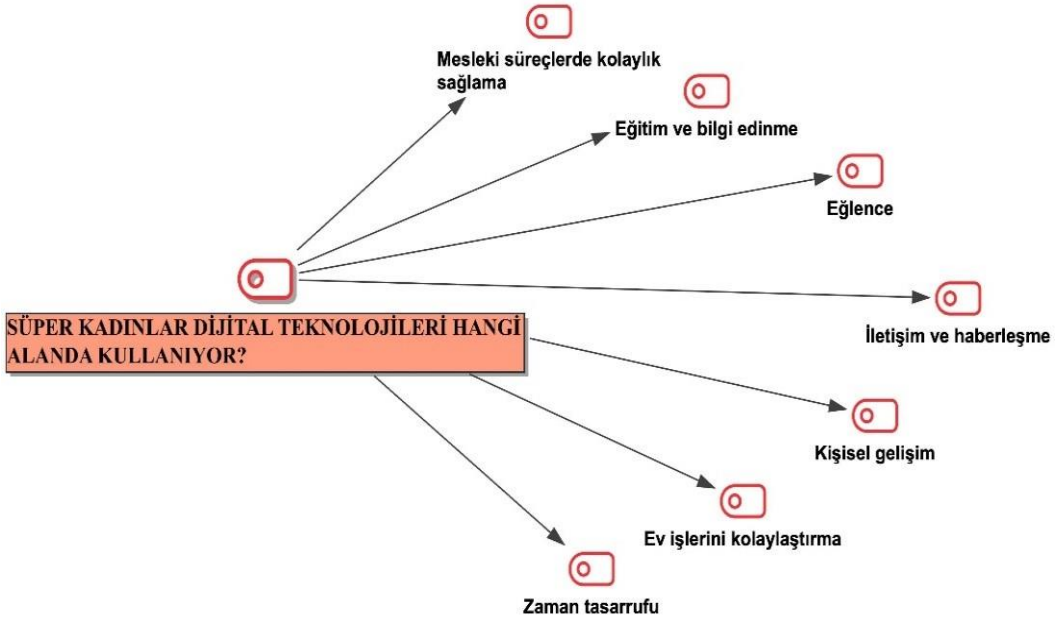
Şekil 5. Süper Kadınların Dijital Teknolojilere Yönelik Algısı Kelime Bulutu (MAXQDA-codecloud)

Bu araştırma kapsamında görüşülen sağlık yöneticisi kadınların Şekil 5' te görüldüğü gibi dijital teknolojilere yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları görülmüştür.

Süper Kadınlar Dijital Teknolojileri Hangi Alanda Kullanıyor?

Bu ana tema ile katılımcıların dijital teknolojileri en çok hangi alanlarda kullandıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Gelen cevaplar doğrultusunda "Mesleki süreçlerde kolaylık sağlama", "Eğitim ve bilgi edinme", "Eğlence", "İletişim ve haberleşme", "Kişisel gelişim", "Ev işlerini kolaylaştırma", "Zaman tasarrufu" alt kodları oluşturulmuştur. Alt kodlar Şekil 6' da detaylı olarak gösterilmiştir.

Şekil 6. Süper Kadınlar Dijital Teknolojileri Hangi alanda kullanıyor? (MAXQDA-codes-subcodes)

Dijital teknolojileri "Mesleki süreçlerde kolaylık sağlama" için kullandığını ifade edenler şu şekilde örnekler vermişlerdir.

En çok ameliyathanede bir hasta ile ilgili durumu aynı anda hem kat çalışanları hem başhekimimiz hem başhemşiremiz görecektir şekilde bilgilendirme yaparken ve hasta güvenliğini sağlarken kullanıyoruz. Nedir hasta güvenliği? Doğru hasta mı? Doğru doktor mu? Doğru ameliyat mı? Taraf işaretleme var mı? Gibi (F 33- Sorumlu Hemşire).

Çalışma arkadaşlarımla iletişimi kolaylaştıracak haberleşme ağlarını ve takip gerektiren işlerin sürekliliğini sağlamak adına veri girişi yaptığımız uygulamaları takip ediyorum (T 40- İKY Müdür).

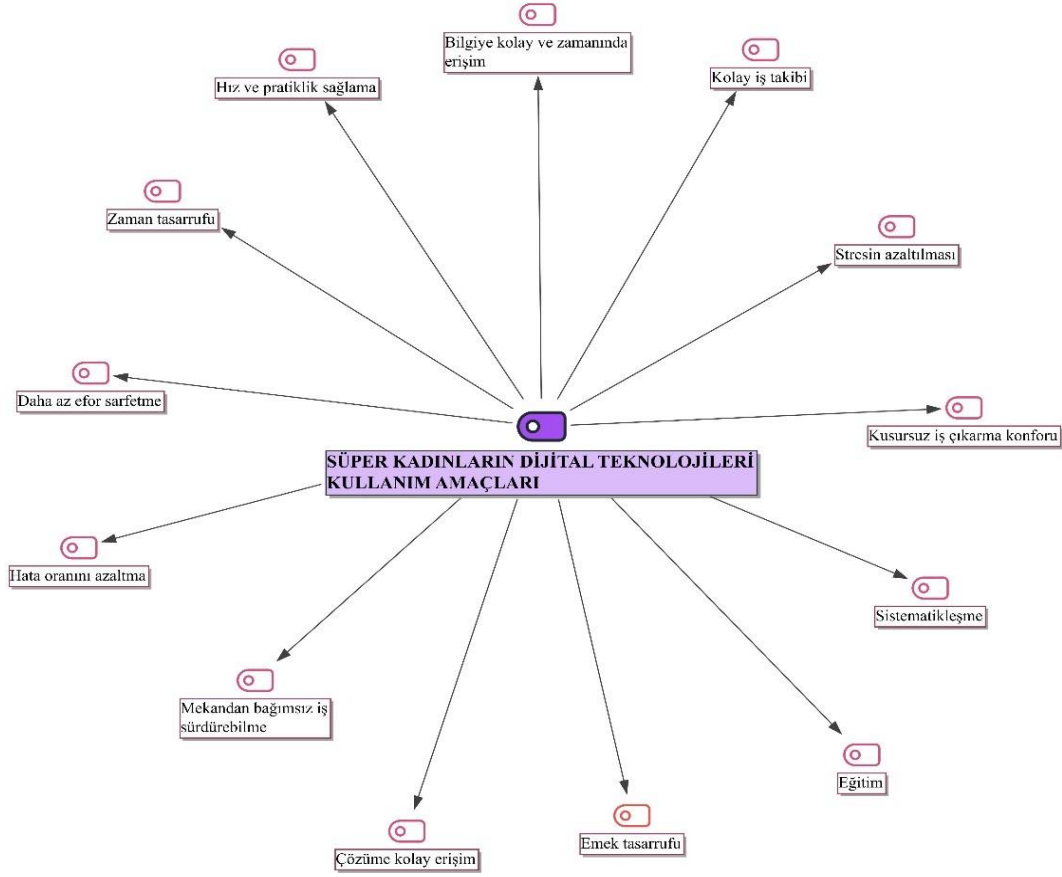

Şekil 7. Süper Kadınların Dijital Teknolojilerin Kullanım Amaçlarına Yönelik Algısı Kelime Bulutu (MAXQDA-codecloud)

Şekilde görüldüğü gibi katılımcılar işten eve, eğlenceden eğitime, bilgi edinmeden kişisel gelişime günlük hayatın hemen her alanında dijital teknolojileri kullanmaktadırlar.

Süper Kadınların Dijital Teknolojileri Kullanım Amaçları

Süper kadınların dijital teknolojileri kullanım amaçları ana teması "Bilgiye kolay ve zamanında erişim", "Kolay iş takibi", "Stresin azaltılması", "Kusursuz iş çıkarma konforu", "Sistematikleşme", "Eğitim", "Emek tasarrufu", "Çözüme kolay erişim", "Mekândan bağımsız iş sürdürebilme", "Hata oranını azaltma", "Daha az efor sarfetme", "Zaman tasarrufu", "Hız ve pratiklik sağlama" alt temalarıyla incelenmiştir. Ana tema ve alt temaları Şekil 8' de gösterilmiştir.

Şekil 8. Süper Kadınların Dijital Teknolojileri Kullanım Amaçları. (MAXQDA-codes-subcodes)

Katılımcılar “Bilgiye kolay ve zamanında” ulaşabiliyor olmanın, kendilerini en iyisi olma isteğine yaklaştırdığını, aynı anda pek çok işi yürütebilme kolaylığı sağladığı, dijital teknolojilerin kendilerini zaman ve mekân kısıtlarından kurtarıp özgürleştirdiğini, işlerini yaparken hız kazandıkları aynı zamanda da hatasız iş çıkarabilme rahatlığına sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Bilgiye kısıtlı zamanda ulaşmamı sağlayıp her şeyin en iyisi olmam için hayatımda uygulamam gereken malûmatı elde etmemi sağlıyor (Ö 29- Hemşire Yönetici).

Her şeyin oluşma gerekçesini (nasılını) bilmem sonuçtaki karar ve düşüncemi etkileyeceğinden yapılan her şeyin nasılını sorgulamam gerekir (N 27- Mesul Müdür).

İşlerimin hızlılığı, güvenli bir şekilde ilerlemesini sağlaması dijital teknolojilerin bana sağladığı en önemli kolaylıklardandır. Aynı zamanda sosyal medyayı ve kendi mesleğimle alakalı güncel gelişmeleri yakından takip edebilme avantajları sunuyor (A 28- Ameliyathane Sorumlusu).

Dijitalleşme planlı ve programlı çalışmayı, mesleki gelişmelerin kolaylıkla takibini, hastalarla alakalı süreçlerin takibinin kolaylıkla yapılabilmesini, mesleki anlamda kendine değer katma ve dünyadaki gelişmeleri takip ederek kendini güncel tutma imkanı sağladığı belirtilmiştir.

Plan program yapmamızda ve kendimizi güncel tutmamıza olanak sağlıyor. Hasta süreçlerinin takibini uzaktan da olsam sağlayabiliyorum. Yapmam gereken raporları, SGK süreçlerini kaçırmadan zamanında bitirmeme olanak sağlıyor. Aynı zamanda çocuklarımı da uzaktan takip edebiliyorum (F 33- Sorumlu Hemşire).

Beينه ve bedene yüklenme yerine teknolojiye güvenerek iş dağılımı yapabilme imkânı sağlıyor (F 33- Sorumlu Hemşire).

İlaçların uygulama kolaylığını sağlama ve hata oranını azaltma ve de pratik olması sayesinde zaman tasarrufu sağlıyor (Ö 29- Hemşire Yönetici).

Hastamızın anamnezine tüm hastane geçmişine daha doğrusu tüm sağlık geçmişine tek tuşla ulaşabiliyorum (B 33-Doktor).

Kongreleri dijital ortamdaki dinliyorum. İnternet üzerinden yapılan eğitimlere katılabiliyorum ayrıca dijital teknolojiler sayesinde eğitimi o anda dinleyemesem bile sonrasında tekrar tekrar dinleme imkânım olmuş oluyor. Böylece mesleğimi daha güncel bilgiler ışığında icra edebiliyorum (M 29- Eczacı/Mesul Müdür).

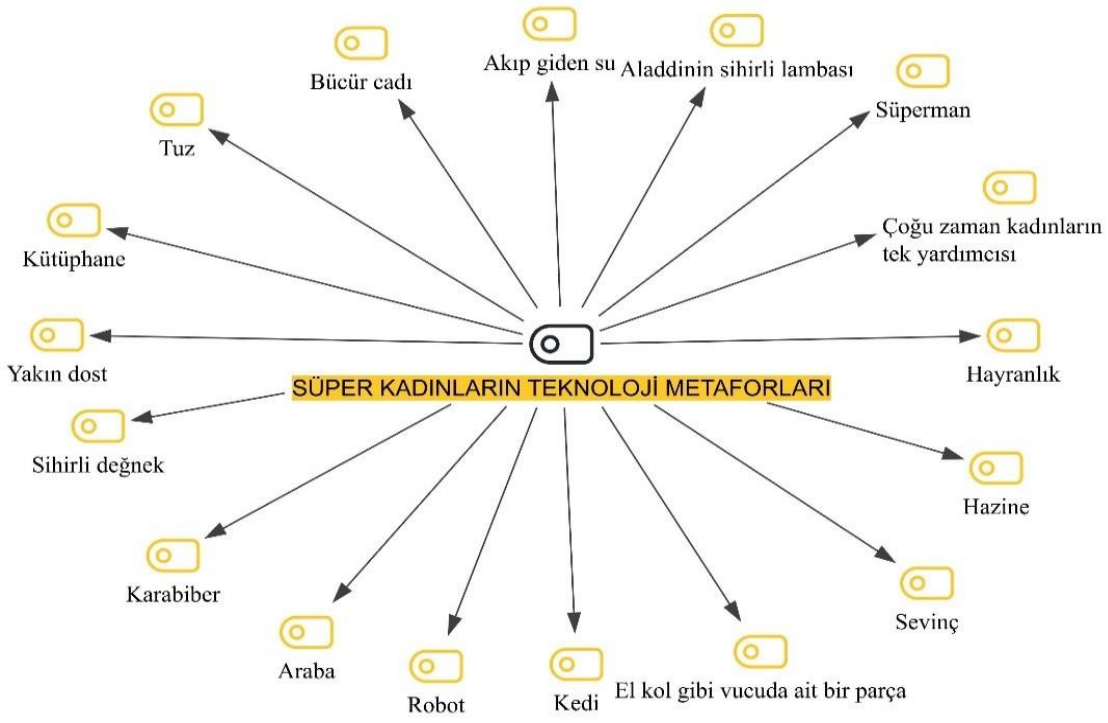

Şekil 9. Süper Kadınların Dijital Teknolojileri Kullanım Amaçları. Kelime Bulutu (MAXQDA-codecloud)

Çalışmaya katılan kadınların dijital teknolojileri hayatın hemen her alanında fiziksel ve psikolojik yüklerini hafifletmek ve hayatlarını daha kolay bir hale getirmek için kullandıkları görülmüştür.

Süper Kadınların Teknolojiye Ait Metaforları

Çalışmanın bu ana temasında katılımcılardan kullandıkları teknolojiyi bir his, bir duygu ya da bir metafora benzetmesi istenmiştir.

Şekil 10. Süper Kadınların Teknoloji Metaforları (MAXQDA-codes-subcodes)

"Süper Kadınların Teknoloji Metaforları"; sürekli değişen ve gelişen, içinden ihtiyacın olan kadarı alabildiğin ama tamamına hâkim olmanın nerdeyse imkânsız olduğu "Akıp Giden Bir Su", dileklerini gerçekleştirmek için avuçlarında duran "Alaaddin'in Sihirli Lambası", zorluklar karşısında süper güçleriyle hayatı kolaylaştıran bir "Süperman", hayat koşuşturması sırasında tüm işler üstlerine yığılmışken "Çoğu Zaman Kadınların Tek Yardımcısı", hayal bile edilemeyecek noktalara evrilmesiyle oluşturduğu his bakımından "Hayranlık", madde değerinden ziyade kolaylaştırdığı yaşamlar için ifade ettiği manevi değer bakımından "Hazine", sahibi olmayla elde edilen duygu bakımından "Sevinç", vazgeçilmezliği noktasında "El Kol Gibi Vücuda Ait Bir Parça", mekanik bir argüman olmaktan öte evlerde birer birey gibi yer alıyor oluşu, zaman zaman kendilerine ait isimleri ve kişilikleri bile olması bakımından "Kedi", durmak/yorulmak bilmeden verilen her görevi yapması bakımından "Robot", ulaşılmak istenen yerlere kolayca taşınması ve sağladığı konfor bakımından "Araba", tüm malzemenin

eksiksiz koyulduğu bir yemekte lezzeti zirveye çıkaracak dokunuşu sağlamak bakımından “Karabiber”, yapılması gereken her neyse onu bir dokunuşla ya da tek düğmeye basarak gerçekleştirecek “Sihirli Değnek”, kimi zaman ağladığına, kimi zaman güldüğüne şahit olan kimselere sormadığını sorduğu, kimselere anlatamadığını anlattığı “Yakın Bir Dost”, hangi bilgiye ihtiyacı varsa anında kendisine sunan bir “Kütüphane”, yemeğin esas dokunuşu olan “Tuz”, neye ihtiyacın varsa anında burnunu kıvrıp gerçek olmasını sağlayan bir “Bücür Cadı”...

TARTIŞMA ve SONUÇ

Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan bu çalışmada sağlık yöneticisi kadınların dijital teknolojilere yönelik algısı incelenmiş, kültürel bir ideal olan süper kadın idealinin detaylıca anlaşılması adına toplumsal cinsiyet kavramı incelenmiş, cinsiyetler arası iş bölümü olgusu ve rol paylaşımlarının temel oluşum şekilleri üzerinde durulmuştur. Kadınların iş yaşamında yer bulma süreçleri, modernleşmenin kadınların yaşamında yaptığı değişiklikler ve bunların bir çıktısı olarak süper kadın kavramı ele alınmıştır. Bu bağlamda süper kadınları sendroma sürükleyen zorluklar değerlendirilmiş süreç ile ortaya çıkan ve kadınlar için söz konusu olan ev ve iş rolleri çatışması irdelenmiştir. Öte yandan, teknolojik anlamda ortaya çıkan gelişmeler, teknolojinin 4.0 seviyesine ilerleme süreci ve dijital teknolojilerin sağlık alanında aldığı yol incelenmiş, dijitalleşme sürecinde robot teknolojilerinin yeri, dünyada kullanılan robot teknolojilerinin örnekleri ele alınmış, akıllı robot teknolojilerinin günlük hayatta yerinin anlaşılması bakımından akıllı ev sistemleri detaylıca incelenmiştir. Bununla birlikte tüm süreçlerin bağlamı olan sağlık yönetimi kavramı ele alınmış. Ve sağlıkta kadın yöneticilerin süreçleri ve günümüz şartlarındaki konumları irdelenmiştir.

Araştırma kapsamında ilk olarak kadınların süper kadını idealine ilişkin bakış açıları ve nasıl anlamlandırdıkları sorgulanmıştır. Bu kapsamda katılımcılara süper kadın olmanın anlamı sorulmuştur. Gelen cevaplar herkes için “Her şey olmaya çalışmak”, “Çoklu roller” ve “Yapılan her işte iyi olmaya çalışmak” olarak üç alt temada değerlendirilmiştir. Süper kadın olmak, “Herkes her şeye yetişmeye çalışmak”, “Elinden gelenin fazlasını yapmaya çalışmak”, “Sınırlarını zorlamak”, “Olumlu bir izlenim bırakmaya çalışmak” gibi içsel ödevlendirmelerin yanında; “Dışsal zorlamalar”, “Toplum baskısı” gibi içine doğulan dünyanın dayatmalarıyla öğrenilen ve bunun sonucunda “Omuzlara binen aşırı yük” ve “Tükenmişlik” gibi olumsuz süreçleri de yanında getiren; kimi zaman da, “Planlı çalışarak yüksek verime ulaşma arzusu” nu destekleyen, “Kendini iyi hissetmek” konforu ve “Zaman tasarrufu” sağladığı için olumlu çıktıkları olan bir süreç olarak değerlendirilmiştir. Aynı zamanda sahip olunan “Detaycılık” özelliği sayesinde başarılı olarak tanımlanabilecek işleri ortaya koyma ve kendine yakışanı yapma düşüncesiyle yaşanan “Özsaygı tatmini” de yine sürecin olumlu çıktıkları arasında sayılabilir. Bununla birlikte farkında olmadan yaşadığı toplumun gerçeklerine entegre olmuş kadınlarca, üzerinde fazla kafa yorulmamış dolayısıyla “Adlandırılmamış bir süreç” olarak da nitelendirilmiştir.

Sağlık işletmelerinde çalışan ve süper kadın sendromu yaşayan kadın yöneticiler: dijital teknolojilerin “Sorumluluklarının hacmini azalttığı” “Daha az fiziksel çaba ile daha fazla kusursuz çıktı alınmasını sağladığı”

“Hayatlarının vazgeçilmezi olduğu”, “Günlük işleri kolaylaştırması” nın yanında *“Pek çok işi aynı anda başarma”* amaçlarına hizmet ettiğini belirtmişlerdir. Aynı zamanda dijital teknolojileri bir *“Süper kahraman”* olarak betimlemişler, *“Tüm sorumluluklarından sıyrılıp keyif alacakları işler için zaman sağlayan”* ve *“Çoğu zaman kadınların tek yardımcısı”* olarak nitelendirmişlerdir. Bununla birlikte *“Kendini güncel tutma”* amacına hizmet ettiği ve *“Zaman yönetimine yardımcı olduğu”* nu da ifade etmişlerdir.

Sağlık işletmelerinde çalışan ve süper kadın sendromu yaşayan kadın yöneticiler: dijital teknolojileri *“Mesleki süreçlerde kolaylık sağlama”, “Eğitim ve bilgi edinme”, “Eğlence” “İletişim ve Haberleşme”, “Kişisel gelişim” “Ev işlerini kolaylaştırma”* ve *“Zaman tasarrufu”* sağlama gibi süreçlerde kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar, bilgiye kolay ve dilediği zamanda ulaşabiliyor olmanın kendilerini en iyisi olma isteği ne yaklaştırdığını, aynı anda pek çok işi yürütebilme kolaylığı sağladığını, dijital teknolojilerin *“Zaman ve mekândan bağımsız iş sürdürebilme”* olanağı sayesinde kendilerini özgürleştirdiğini, işlerini yaparken *“Aynı zamanda hata oranını azaltması”* sayesinde kusursuz iş çıkarabilme rahatlığına sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamında görüşülen kadınlar dijital teknolojileri, his olarak *“Hayranlık”* ve *Sevinç”e*; tamamının elde tutulması zor ancak hayati öneme sahip olması bakımından *“Akıp giden su”* ya; uçsuz bucaksız olması bakımından *“Kütüphane”* ye; varılmak istenen noktaya ulaşımı kolaylaştırması ve konfor sağlama bakımından *“Araba”* ya; stresi alması, iyi hissettirmesi ve mutlu etmesi bakımından *“Kedi”* ye; dilekleri yerine getirebilmesi bakımından *“Aladdi’nin sihirli lambası”* na, *“Bücür cadı”* ya ve *“Sihirli değnek”* e ; bıkmadan, yorulmadan verilen her işi kolaylıkla yapabilmesi bakımından *“Robota”* a; vazgeçilemez oluşu bakımından *“El, kol gibi vücuda ait bir parça”* ya; ihtiyaç anında problemi kolaylıkla çözebilmesi bakımından *“Süperman”* e; kıymeti bakımından *“Hazineye”*; en kimsesiz hissettikleri anda yanlarında buldukları *“Yakın bir dosta”* benzetilmiştir. Ayrıca *“Çoğu zaman kadının tek yardımcısı”* olarak nitelemişlerdir.

Özetle; Geleneksel olarak kadına yüklenmiş olan roller, ondan olması beklenen kişilik ve omuzlarına yüklenmiş sayısız görev, nihayetinde genel bir kabullenişle kendi öz değerleri haline gelmiş kusursuzluk, mükemmel olma, mükemmel erişme arzusu neticesinde; bin parçaya bölünmüş, her yere ve her şeye yetişmeye çalışan, birini bitirdiğinde yeni birinin başladığı tükenmez görev bilinci neticesinde omuzlarına aşırı yük binmiş, sınırlarını zorlamış, yorulmuş, tükenmiş modern çağ kadını tanımına ulaşılmıştır.

Gerek mesleki süreçlerde, gerekse evle ilgili sorumluluklarında süper kadınların ulaşmayı hedeflediği kusursuz iş ortaya koyma isteğini sistematik bir şekilde sağlamaya yardımcı dijital teknolojiler tüm süreçleri kolaylaştırırken aynı zamanda kadınların eğitim, kişisel gelişim, sosyalleşme ve bilgiye erişme ihtiyaçlarına da cevap vermekte dolayısıyla onları süper kadın sendromundan uzaklaştırırken aynı zamanda hayat konforlarını artırmakta, streslerini ve kaygılarını kontrol altına almalarına yardımcı olmakta, dolayısıyla da süper kadın sendromundan uzaklaştırmakta olduğu görülmüştür. Her ne kadar süper kadın olmak zorlayıcı ve yorucu bir süreç olsa da yardım alabilen, görev dağıtabilen ve süreci yönetme noktasında aktif olabilen kadın açısından bakıldığında

asında bu kavramın, zorlayıcı ve yıpratıcı olmaktan çıkıp kaostan düzene evrilen bir süreçle eşleşeceği düşünülmektedir. Dolayısıyla dijital teknolojilerin daha fazla gelişmesi ve herkeste kullanılabilir formaya dönüşmesi; "Karmaşık işlerin tek tuşla halledilebilir olması", aynı zamanda erişim kolaylığının artması neticesinde süper kadın olmak bir sendrom olmaktan çıkacak bu arzuya sahip kadınlar gerçek iç huzuruna erişmiş sendromsuz kadınlar olacaktır.

ÖNERİLER

Gelecekte yapılacak araştırmalarda süper kadın sendromunun farklı sektörlerde (örneğin turizm, eğitim, teknoloji) nasıl yaşandığı ve dijital teknolojilerin hangi alanlarda daha etkili olduğu karşılaştırmalı olarak analiz edilebilir. Bununla birlikte kadınların iş ve özel yaşamlarında dijital teknolojiyi kullanma dengesinin, stres ve tükenmişlik üzerindeki etkileri araştırılabilir. Ayrıca dijital teknolojilerin, süper kadın sendromuna sahip bireylerde stres yaratabilecek yeni baskılar (örneğin sürekli bağlantıda olma zorunluluğu, mükemmeliyetçilik beklentileri) oluşturup oluşturmadığı incelenebilir. Dijital teknolojilerin bu olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla dijital teknolojilerin kadın yöneticilerde psikolojik destek (örneğin stres yönetimi, tükenmişlikle başa çıkma) sağlamak için teknolojiyi nasıl kullanılabilirliği üzerine müdahale çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ak, B. (2013). Sağlıkta yeni hedef: Dijital hastaneler. *XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı*, 3-25., 23-25 Ocak 2013, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Chatterjee, B. B. (2002). Razorgirls and cyberdykes: Tracing cyberfeminism and thoughts on its use in a legal context. *International Journal of Sexuality and Gender Studies*, 7, 197-213.
- Codato, M., Testoni, I., & Ronzani, S. (2012). Analysis of a meeting of sociodrama on the representation of the ideal woman. *Interdisciplinary Journal of Family Studies*, 17(2).
- Crago, M., Yates, A., Fleischer, C. A., Segerstrom, B., & Gray, N. (1996). The superwoman ideal and other risk factors for eating disturbances in adolescent girls. *Sex Roles*, 35, 801-810.
- Doğan, B. & Kesken, E. (2007). Ağ 3.0 – anlamsal ağ. *Elektrik Mühendisliği*, 432, 44-47. 11 Eylül 2023 tarihinde https://www.emo.org.tr/ekler/6cfe2907f1c9a45_ek.pdf sitesinden erişilmiştir.
- Ellingson, L. L. (2002). Communication, collaboration, and teamwork among health care professionals. *Communication research trends*, 21(3).
- Ely, R. J. (1994). The effects of organizational demographics and social identity on relationships among professional women. *Administrative Science Quarterly*, 39(2), 203-238. <https://doi.org/10.2307/2393234>
- Ertung, C. (2011). Bodies that (don't) matter: feminist cyberpunk and transgressions of bodily boundaries. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2). S.22 (77-93).
- Görçün, Ö.F. (2016). *Dördüncü endüstri devrimi endüstri 4.0*. İstanbul: Beta Yayınları.

- Güreşçi, F., Gökgöz, O., Fiğlalı, N. & Yıldırım, O. (2004). F-16 Pilotlarının Farklı Görev Tiplerindeki Zihinsel İş Yüklerinin Ölçülmesi ve Karşılaştırılması. Ankara: SAVTEK- 2004, *Savunma Teknolojileri Kongresi. Kongre Bildiri Kitabı*.
- Hart, K., & Kenny, M. E. (1997). Adherence to the super woman ideal and eating disorder symptoms among college women. *Sex Roles*, 36, 461-478.
- Kanbur, A. & Salihoğlu, G. H. (2015). Kusursuzluk da bir kusur mu? Yorgunluğu tetikleyen bir faktör olarak süper kadın sendromu. 3. *Örgütsel Davranış Kongresi* (ss. 656-661). Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Martino, S. & Lauriano, S. (2013). Feminist identity and the superwoman ideal. *Journal of Behavioral Health*, 2(2), 167-172.
- McBride, M. C. (1997). Counselling the superwoman: Helping university women cope with multiple roles. *Guidance & Counseling*, 12(4), 19.
- Mensingher, J. L., Bonifazi, D. Z., & LaRosa, J. (2007). Perceived gender role prescriptions in schools, the superwoman ideal, and disordered eating among adolescent girls. *Sex Roles*, 57, 564-565. Doi 10.1007/s11199-007-9281-6
- Moss, J. (2014). Wonder woman syndrome, health intelligence magazine, Edition 28. 7 Haziran 2023 tarihinde <http://www.joannemoss.com/wpcontent/uploads/2014/07/Wonder-Woman-syndrome.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Park, S. M., & Kim, Y. G. (2022). A metaverse: Taxonomy, components, applications, and open challenges. *IEEE access*, 10, 4209-4251. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3140175>
- Polasky, L. J. & Holahan, C. K. (1998). Maternal self-discrepancies, interrole conflict and negative affect among married professional women with children. *Journal of Family Psychology*, 12(3), 388-401.
- Qin, J., Liu, Y., & Grosvenor, R. (2016). A categorical framework of manufacturing for industry 4.0 and beyond. *Procedia cirp*, 52, 173-178. <https://doi.org/10.1016/j.procir.2016.08.005>
- Schrauf, S. (2016). *A strategist's guide to industry 4.0*, (83), 1–15.
- Sieber, S. D. (1974). Toward a theory of role accumulation. *American Sociological Review*, 39(4), 567-578. <https://doi.org/10.2307/2094422>
- Steed, T. C. (2013). *Superwoman schema: Using structural equation modeling to investigate measurement invariance in a questionnaire*. (Unpublished Doctoral Dissertation, The University of North Carolina, Greensboro).
- Steiner-Adair, C. (1986). The body politic: Normal female adolescent development and the development of eating disorders. *Journal of the American Academy of Psychoanalysis*, 14(1), 95-114.
- Thornton, B., Leo, R., & Alberg, K. (1991). Gender role typing, the superwoman ideal, and the potential for eating disorders. *Sex Roles*, 25, 469-484. <https://doi.org/10.1007/BF00292535>
- Uğuz Arsu, Ş. (2020). Çalışan kadınların süper kadın ideali ve çoklu rollerle başa çıkma deneyimleri: Fenomenolojik bir araştırma (Doktora Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü), Aksaray.

- Ünlü, H. (2022). Turizm sektöründe kadın çalışanların karşılaştıkları kariyer engelleri: Cam tavan sendromu, kariyer platosu ve süper kadın ideali. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 114-128.
- Wajcman, J. (2006). Technocapitalism meets technofeminism: women and technology in a wireless world. *Labour & Industry: a journal of the social and economic relations of work*, 16(3), 7-20.
- Woods-Giscombé, C. L. (2010). Superwoman schema: African American women's views on stress, strength, and health. *Qualitative health research*, 20(5), 668-683. <https://doi.org/10.1177/1049732310361892>

Etik Metni: "Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Makalenin etik kurul izni Kapadokya Üniversitesi Etik Komisyonu tarafınca 24.07.2023 tarih E-64577500-050.99-46187 sayılı kararı ile alınmıştır".

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazarın katkı oranı %60'tır, ikinci yazarın katkı oranı %40 'tır.

KATKI ORANI	KATKIDA BULUNAN YAZAR(LAR)
Fikir ve Kavramsal Örgü	Hatice KAHRAMAN
Literatür Tarama	Hatice KAHRAMAN
Yöntem	Dr. Öğr. Üyesi Gözde SUNMAN
Veri Toplama	Hatice KAHRAMAN
Verilerin Analizi	Dr. Öğr. Üyesi Gözde SUNMAN
Bulgular	Hatice KAHRAMAN
Tartışma ve Yorum	Dr. Öğr. Üyesi Gözde SUNMAN

Finansal Destek: Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır.

Bilgilendirilmiş Onam Beyanı: Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır

Veri Kullanılabilirlik Beyanı: Çalışma esnasında oluşturulan ve/veya analizi yapılan veri setleri, editör veya hakemlerin talebi doğrultusunda ilgili yazar tarafından sağlanacaktır.

Çıkar Çatışması: Yazarların araştırma ile ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlarla ve yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu eser CC BY (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>) ile lisanslanmıştır.

Sorumluluk Reddi/Yayıncı Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifade, görüş ve veriler yazar(lar) ve katkıda bulunan(lar)ın görüşleridir. IJOESS ve/veya editör(ler), içerikte belirtilen herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan kişiler veya mülke yönelik zararlardan ve ihlallerden sorumlu değildir.